SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 368/2010-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti R., a. s., K., zastúpenej advokátom JUDr. D. B., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 8 Sž 2/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti R., a. s., o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. augusta 2010 osobne do podateľne doručená sťažnosť spoločnosti R., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 8 Sž 2/2009.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je právnickou osobou podnikajúcou v oblasti poisťovníctva. N. b. (ďalej len „n. b.“) má právomoc rozhodovať ako orgán verejnej správy podľa zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dohľade“), je oprávnená vykonávať dohľad na mieste a na diaľku nad sťažovateľkou. Poverením sp. zn. ODO-3548/2008 zo 14. marca 2008 bol výkonom dohľadu na mieste poverený zamestnanec n. b. Ing. J. F. (ďalej len „Ing. F.“). Ing. F. vyvolal svojím konaním relevantnú pochybnosť o svojej nezaujatosti v rámci výkonu dohľadu, keď v písomnom materiáli nazvanom *„Informácia pre OPK o rozsahu rizika spojenom so zmenami v poistných zmluvách“* z 11. mája 2009 vyslovil kategorické názory a závery o jednotlivých činnostiach sťažovateľky, ktoré boli predmetom dohľadu, čím prejudikoval záver (výsledok) dohľadu na mieste skôr, než bol riadne ukončený. Tieto závery boli navyše negatívne voči sťažovateľke, v rozpore s realitou, ale najmä bez akejkoľvek opory vo vykonanom dohľade. Týmto konaním Ing. F. jednoznačne vytvoril nielen pochybnosť o svojej nezaujatosti, ale priamo dokázal svoju zaujatosť voči predmetu dohľadu. Na tomto základe podala sťažovateľka podľa § 7 zákona o dohľade námietku zaujatosti, ktorou požadovala vylúčenie Ing. F. z výkonu dohľadu na mieste, ako aj z akéhokoľvek výkonu dohľadu na diaľku nad sťažovateľkou. Banková rada n. b. ako orgán príslušný podľa § 7 ods. 5 zákona o dohľade o námietke zaujatosti rozhodla svojím rozhodnutím č. k. GUV-1/2009-81 zo 7. augusta 2009 tak, že námietku zamietla. Sťažovateľka v zákonnej lehote napadla rozhodnutie bankovej rady n. b. o námietke zaujatosti žalobou podanou najvyššiemu súdu. Domáhala sa vyslovenia nezákonnosti rozhodnutia a jeho zrušenia. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sž 2/2009 z 29. júna 2010 bolo konanie o žalobe sťažovateľky zastavené z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie nie je rozhodnutím v zmysle § 244 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, pretože ním nebolo zasiahnuté do hmotných subjektívnych práv sťažovateľky, a preto toto rozhodnutie nie je preskúmateľné v správnom súdnictve. Rovnako sa podľa najvyššieho súdu rozhodnutie o námietke zaujatosti netýka základných práv a slobôd.

Podľa názoru sťažovateľky došlo k porušeniu označených článkov ústavy. Predmetom konania by malo byť posúdenie ústavnosti odmietnutia prístupu k súdu a s tým spätej súdnej ochrany sťažovateľky v dôsledku zastavenia konania najvyšším súdom z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie správneho orgánu nie je rozhodnutím v zmysle § 244 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd už vyslovil, že ak sa rozhodnutie správneho orgánu bez ohľadu na jeho druh alebo formálne označenie dotýka niektorého

zo základných práv a slobôd, jeho preskúmanie nesmie byť podľa čl. 46 ods. 2 ústavy vylúčené z právomoci všeobecných súdov bez ohľadu na ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a iných zákonov. V okolnostiach prípadu sťažovateľka podala žalobu najvyššiemu súdu, aby dosiahla ochranu svojho základného práva na spravodlivý proces a uplatnila právo na výkon dohľadu nestranným a nezaujatým predstaviteľom n. b. Najvyšší súd však neposkytol ochranu uplatnenému základnému právu s odôvodnením, že nejde o rozhodnutie uvedené v ustanovení § 244 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Rozhodnutie o námietke zaujatosti podľa § 7 ods. 5 zákona o dohľade nemá povahu predbežného, ale ani procesného rozhodnutia týkajúceho sa vedenia konania, pretože je osobitným rozhodnutím, ktoré je svojou povahou konečné a meritórne. Nepripustenie súdneho preskúmania takéhoto rozhodnutia správneho orgánu je výrazným obmedzením práva na súdnu a inú právnu ochranu. Najvyšší súd namiesto toho, aby poskytol ochranu tomuto právu sťažovateľky, sa uspokojil s formálnym konštatovaním, že nejde o rozhodnutie, ktoré by zakladalo, menilo alebo rušilo oprávnenia a povinnosti právnických a fyzických osôb.

Sťažovateľka navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 8 Sž 2/2009 s tým, aby bolo uznesenie najvyššieho súdu z 29. júna 2010 zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie. Požaduje tiež priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 2 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia advokátom v sume 254,88 €.

Z uznesenia najvyššieho súdu č. k. 8 Sž 2/2009-23 z 29. júna 2010 vyplýva, že ním bolo zastavené konanie o žalobe sťažovateľky proti n. b. o preskúmanie rozhodnutia č. k. GUV-1/2009-81 zo 7. augusta 2009. Podľa názoru najvyššieho súdu napadnuté rozhodnutie, ktorým bola zamietnutá námietka zaujatosti, nie je rozhodnutím v zmysle § 244 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, pretože ním nebolo zasiahnuté do hmotných subjektívnych práv sťažovateľky, a preto predmetné rozhodnutie nie je preskúmateľné v správnom súdnictve. Rozhodnutím o námietke zaujatosti sa iba preveruje, či osoba poverená výkonom dohľadu nie je zaujatá, pričom bolo rozhodnuté iba o procesných právach. Preto ide o procesné rozhodnutie vydané v rámci výkonu dohľadu na mieste zo strany n. b. podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona o dohľade. Pokiaľ sťažovateľka poukazuje na nálezy ústavného súdu

sp. zn. I. ÚS 52/02 a III. ÚS 138/03 a zdôrazňuje, že napadnuté rozhodnutie priamo zasiahlo do jej práva na spravodlivý proces, treba uviesť, že rozhodnutie o námietke zaujatosti podľa § 7 ods. 5 zákona o dohľade sa netýka základných práv a slobôd. N. b. dohľadom zisťuje súlad skutočného stavu kontrolovaných záležitostí so stavom ustanoveným v právnych predpisoch, prípadne v interných normatívnych aktoch, príčiny nesúladu tohto stavu, ako aj zodpovednosť príslušných subjektov. Pri vykonávaní dohľadu na mieste n. b. nejde o prípad, keď by sa sťažovateľka domáhala svojho práva na inom orgáne v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto nemôže byť ani porušené jej právo domáhať sa práva na nezávislom a nestrannom orgáne Slovenskej republiky. Najvyšší súd dospel k záveru, že predmet konania nemožno vyhodnotiť ako rozhodnutie správneho orgánu v zmysle ustanovenia § 244 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Konanie zastavil, pretože žaloba bola podaná proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmavania súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podstatou právneho názoru najvyššieho súdu je, že napadnuté rozhodnutie n. b. o námietke zaujatosti nie je rozhodnutím v zmysle § 244 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku a okrem toho má ísť o rozhodnutie, ktorým sa rozhodlo len o procesných právach. Navyše, podľa presvedčenia najvyššieho súdu rozhodnutím nebolo zasiahnuté do hmotných základných ústavných práv.

Sťažovateľka zdôrazňuje, že napadnutým rozhodnutím bolo zasiahnuté jej právo na spravodlivý proces v súvislosti s jej požiadavkou, aby v rámci výkonu dohľadu konala n. b. prostredníctvom nezaujatého zamestnanca. Keďže rozhodnutie zasiahlo do základného práva, nemohlo a nesmelo byť zo súdneho prieskumu vylúčené.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať uznesenie najvyššieho súdu ani za arbitrárne, ani za zjavne neodôvodnené. Právny názor, podľa ktorého rozhodnutie bankovej rady n. b. treba považovať za procesné rozhodnutie, nie je ani svojvoľný, ani neodôvodnený. Zároveň zodpovedá skutočnosti, že takýmto rozhodnutím možno zasiahnuť do základného práva na ochranu pred iným orgánom v súvislosti s právom účastníka konania na nestranné a nezaujaté konanie. Možnosť súdneho preskúmania dodržiavania tohto procesného základného práva musí byť zaručená, lebo opačný výklad by bol v rozpore s ústavným imperatívom vyjadreným v čl. 46 ods. 2 druhej vete ústavy, podľa ktorého

z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. V tejto súvislosti bude mať sťažovateľka možnosť v rámci konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku napadnúť zákonnosť zásahu n. b. do jej práv pri výkone dohľadu (§ 250v Občianskeho súdneho poriadku) a v rámci toho namietať, že dohľad sa vykonával prostredníctvom zaujatého zamestnanca.

Z dosiaľ uvedeného možno vyvodiť, že zastavením konania o žalobe sťažovateľky nedošlo k odmietnutiu súdneho preskúmania jej námietky, pretože k nej môže dôjsť v rámci žaloby o preskúmanie zákonnosti zásahu do jej práv.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2010